

EKONOMISKT BISTÅND

Riktlinjer, Töreboda kommun

EKONOMISKT BISTÅND

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄNT OM EKONOMISKT BISTÅND	5
Socialtjänstlagen	5
Beslutsnivåer/delegation	7
Individuell behovsprövning	7
Samordning med annat bistånd	7
Fem viktiga perspektiv	8
Begrepp	8
FÖRSÖRJNINGSSTÖD	9
Riksnorm	9
Förhöjning av normen	9
AKUT BISTÅND, REDUCERAT FÖRSÖRJNINGSSTÖD	9
ARBETSLÖSA M FL OCH SAMARBETE/SAMVERKAN MED ANDRA MYNDIGHETER	10
Unga arbetslösa	11
Bistånd vid avstängning från arbetslöshetsersättning	12
ARBETSRESOR	12
BARNOMSORG	12
Privat barnomsorg	12
BEGRAVNINGSKOSTNADER	13
BEHANDLINGSHEM/FAMILJEHEM	13
Fickpengar	13
Kläder och skor	14
Kostnader i samband med bostad	14
Reskostnader	14
BILINNEHAV	14
Bilbarnstol	15
BORGENSFÖRBINDELSE FÖR HYRA AV BOSTAD	15
BOSTADSKOSTNAD	15
Hyresrätt – lägenhet	15
Bostadsrätt eller villa	17
Andrahandsboende	17
Inneboenderum	17
Delad lägenhet	18
Härbärge och övriga boendeformer	18
Ungdom utan egna inkomster som tecknat hyresavtal	18
Inskrivna för kriminalvård, rättspsykiatrisk vård etc	18
Reparationskostnader gällande hyreslägenhet	18
Hemmaboende vuxet barn samt annan som ingår i en hushållsgemenskap	19
Förälder boende hos barn	19
BUSSKORT TILL BARN OCH UNGDOMAR	19
CYKEL	19
EGNA FÖRETAGARE OCH PERSONER MED FRIA YRKEN	20
EL	20
FACKFÖRENINGSAVGIFT OCH AVGIFT TILL A-KASSA	21
FLYTTKOSTNAD	21
FRITIDSKOSTNADER	21

FÄRD TJÄNSTAVGIFT	21
GLASÖGON	21
HEMFÖRSÄKRING	22
HEMSJUKVÅRDSAVGIFT	22
HEMTJÄNSTAVGIFT	22
HEMUTRUSTNING	22
IDENTITETSHANDLINGAR	24
JURIDISKA KOSTNADER OCH STÄMPELAVGIFTER.....	24
Advokatkostnader	24
Stämpelavgifter.....	24
KLÄDER.....	25
KOSTTILLÄGG	25
KRIMINALVÅRD, RÄTTSPSYKIATRISK VÅRD ETC.	25
Personer med elektronisk övervakning, s k fotboja.....	26
LÄKARVÅRD/MEDICIN SAMT ANNAN SJUKVÅRDANDE BEHANDLING.....	26
Läkarvård och medicin	26
Avgift vid sjukhusvård	26
LÖPANDE BESLUT	26
MAGASINERINGSKOSTNAD.....	26
PSYKOTERAPIKOSTNADER.....	27
RESOR	27
Rekreationsresor t ex lägerverksamhet.....	27
Återföreningsresor	27
Återvandningsresor	27
SKULDER	28
Hyresskuld.....	28
Skuld för el	28
Depositionsavgift elektricitet.....	28
Skuld för telefon	28
Depositionsavgift telefon (vid trygghetslarm).....	29
Skatteskuld.....	29
Skuld för avgift för förskoleverksamhet.....	29
Skuld för avgift till A-kassa.....	29
SPÄDBARNsutrustning	29
STUDERANDE	30
Ungdomar under 21 år som studerar på gymnasium	30
Vuxenstuderande	30
Studier på högskolenivå.....	30
Kurslitteratur.....	30
Bistånd till studerande under studieuppehåll.....	30
TANDVÅRDSKOSTNADER	31
Nödvändig tandvård	31
Akut tandvård	32
Kriminalvård.....	32
TEKNISKA HJÄLPMEDEL	32
TELEFON	32
Telefonabonnemang	33
TV & BOX	33
TV-licens	33
TV-reparation	33

TVÄTTMASKIN	33
UMGÄNGESKOSTNADER	33
Umgängesresor	33
UNDERHÅLLSSKYLDIGHET GENTEMOT BARN	34
UTLÄNDSKA MEDBORGARE	34
EU-medborgare	34
Utan uppehållstillstånd	34
Med uppehållstillstånd.....	35
VÄRNPLIKTIGA	35
ÄLDREOMSORG OCH HANDIKAPPOMSORGSavgift	35
ÖVRIGA TILLGÅNGAR.....	36
Fritidshus	36
Bankmedel, aktier, obligationer.....	36
Bosparande	36
Pensionssparande.....	36
Barns inkomster och tillgångar.....	36

ALLMÄNT OM EKONOMISKT BISTÅND

Socialtjänstlagen

Från och med 1 januari 2002 har de paragrafer i socialtjänstlagen som specifikt berör rätten till ekonomiskt bistånd följande lydelse:

4 kap. 1 § Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialtjänsten för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes resurser att leva ett självständigt liv.

4 kap. 2 § Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.

4 kap. 3 § Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och TV-avgift.
2. boende, hushållsel, arbetsresor hemförsäkring, samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäliga kostnader enligt första stycket 1. skall i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar rörande olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, skall socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå, om det finns särskilda skäl till detta.

4 kap. 4 § Socialnämnden får begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid skall delta i av nämnden anvisad praktik eller kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd, och

1. inte har fyllt tjugofem år, eller
2. har fyllt tjugofem år men av särskilda skäl är i behov av kompetenshöjande insatser, eller
3. följer en utbildning med tillgång till finansiering i särskild ordning men under tid för studieuppehåll behöver försörjningsstöd.

Praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket skall syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten skall stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den skall utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden skall samråda med länsarbetsnämnden innan beslut fattas enligt första stycket.

4 kap. 5 § Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.

9 kap. 1 § Om någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att lämna uppgifter eller på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § utgetts obehörigen eller med för högt belopp, får socialnämnden återkräva vad som har betalats ut för mycket.

Om någon i annat fall än vad som avses i första stycket tagit emot sådant ekonomiskt bistånd obehörigen eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta, får socialnämnden återkräva vad som har betalats ut för mycket.

9 kap. 2 § Socialnämnden får, i andra fall än vad som avses i 1 §, återkräva bistånd som den enskilde

har erhållit enligt 4 kap. 1 § endast om det lämnats

1. som förskott på en förmån eller ersättning,
2. till den som är indragen i arbetskonflikt, eller
3. till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Har ekonomisk hjälp lämnats i annat fall än vad som avses i 4 kap. 1 §, får socialnämnden återkräva hjälpen, om den getts under villkor om återbetalning.

Ett beslut som avser ekonomisk hjälp som kan komma att återkrävas enligt denna paragraf skall vara skriftligt. Beslutet skall innehålla uppgift om den eller de omständigheter som enligt denna paragraf utgör grund för återbetalningsplikten. Beslutet skall delges den enskilde.

9 kap. 3 §

Vill socialnämnden föra talan om ersättning som enskild inte återbetalar frivilligt för ekonomisk hjälp som avses i 1 eller 2 § eller för kostnader som kommunen har haft enligt 8 kap. 1 § första eller andra stycket, skall talan väckas hos länsrätten inom tre år från det kommunens kostnader uppkom. Talan väcks vid den länsrätt inom vars domkrets den enskilde är bosatt.

Talan om ersättning får inte bifallas, om den ersättningsskyldige genom att återbetala kostnaden eller en del av denna kan antas bli ur stånd att klara sin försörjning eller sin dagliga livsföring i övrigt eller annars synnerliga skäl talar mot bifall till ersättningsanspråket.

9 kap. 4 §

Socialnämnden får helt eller delvis efterge den ersättningsskyldighet som avses i 1 och 2 §§ och i 8 kap. 1 § första och andra styckena.

Detta dokument innehåller riktlinjer för ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, dvs försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd till livsföringen i övrigt. Det innehåller inga anvisningar för övrig ekonomisk ersättning som kan ges t ex till arbetslösa. Kommunen har enligt lag (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program möjlighet att genom avtal med staten ta över ansvar för arbetslösa och ge dem en annan ekonomisk ersättning än bistånd enligt socialtjänstlagen. Om det finns sådant avtal så gäller det tillsammans med respektive lag i stället för reglerna i socialtjänstlagen.

Vid beslut om ekonomiskt bistånd skall 4 kap. 1 § socialtjänstlagen användas. Beslut enligt denna paragraf kan överklagas genom förvaltningsbesvär liksom 5 § i samma kapitel. Däremot kan inte 4 kap. 2 § överklagas genom förvaltningsbesvär och denna paragraf ska i princip inte användas. Undantag kan vara exempelvis när rätt till bistånd inte föreligger men kommunen betalar ut ekonomisk hjälp med villkor om återbetalning. Se avsnittet om återkrav enligt SoL i dokumentet Handläggningsrutiner.

Reglerna i socialtjänstlagen innebär att var och en i första hand är skyldig att själv försöka tillgodose sina behov och att det ekonomiska biståndet i princip ska vara en tillfällig hjälp. Huvudprincipen är att det är bättre för den enskilde att klara sin försörjning på egen hand genom lönearbete än genom bistånd. Socialtjänsten skall hjälpa den enskilde på så sätt att han eller hon kan uppnå en egen försörjning. Det är bl a detta som menas med att biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes resurser att leva ett självständigt liv.

Den sökande ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. I förarbetena till lagen sägs att nivån inte ska överstiga vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Vad som är skäliga kostnader när det gäller de dagliga levnadsomkostnaderna (riksnormen) finns nu angivet i lagen. Nivån ska vara Konsumentverkets beräkningar och preciseras av

regeringen årligen. Nivån får endast underskridas i enskilda fall om det finns särskilda skäl till det.

När en person vistas utanför den kommun där han eller hon är folkbokförd, t ex genom att vara placerad på hem för vård eller boende, är det placeringskommunen som är skyldig att pröva ansökan om bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. Vid avslutning av kriminalvård i anstalt ska folkbokföringskommunen enligt 16 kap. 2 § ge tillfälligt bistånd i avvaktan att vistelsekommunen kan ta över (se även under avsnittet Kriminalvård, rättspsykiatrisk vård etc.).

När åtgärder rör barn skall särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver (1 kap. 2 § SoL), t ex barns rätt till umgänge med båda föräldrarna.

Beslutsnivåer/delegation

I dessa riktlinjer gällande handläggning av ekonomiskt bistånd är socialsekreterare delegat, såvida inte annat anges i aktuell delegeringsförteckning.

Individuell behovsprövning

Töreboda Kommuns övergripande mål i arbetet med ekonomiskt bistånd är att varje hushåll så snart som möjligt blir oberoende av bistånd eller minskar sitt behov så mycket som möjligt genom att gå över till annan försörjning. Handläggning ska ske med bibehållen respekt för den enskildes rättssäkerhet och integritet. Eventuella krav på den biståndssökande ska anpassas efter hans eller hennes individuella förmåga och förutsättningar.

Enligt socialtjänstlagen ska en individuell behovsprövning alltid göras. Denna behovsprövning kan i vissa fall göras ganska summarisk, t ex när allmänna kriterier som låg sjukpenning eller arbetslöshetsersättning föreligger. I andra fall blir den mer omfattande. Behovsprövningen får aldrig ersättas av enbart ekonomisk prövning.

Grund för eventuellt avslagsbeslut är den individuella prövningen, inte att riktlinjerna är utformade på visst sätt. Om den enskilde har medverkat på begärt sätt till utredningen kan ansökan endast avslås om det står klart att han eller hon kan klara sig utan det sökta biståndet eller att behovet tillgodoses eller kunnat tillgodoses på annat sätt. Alla normer och riktlinjer ska ses mot den bakgrunden och är en hjälp i arbetet men får inte tolkas som absoluta regler.

Det är inte möjligt att beskriva alla olika sorts situationer eller behov som kan tänkas uppstå. Dessa riktlinjer beskriver några vanligt förekommande situationer och behov. I övrigt får en individuell prövning göras. Undantag kan alltid göras i akuta situationer eller för situationer när någon riskerar att hamna i nöd. Vägledning kan i viss mån även fås av Allmänna Råd från Socialstyrelsen och prejudicerande domar från regeringsrätten.

Samordning med annat bistånd

En person (eller familj) är aktuell hos förvaltningen. Hur förvaltningen internt organiserar sitt arbete ska inte ha någon betydelse för den enskilde. Finns det behov av flera typer av bistånd är det förvaltningens sak att samordna allt bistånd som ges. Om personen är aktuell hos flera arbetsgrupper bör samråd ske. Den enskilde skall informeras om att så sker.

Ytterligare information kring samarbete/samverkan finns att läsa under avsnittet ”Arbetslösa m fl och samarbete/samverkan med andra myndigheter”.

Fem viktiga perspektiv

Följande fem perspektiv ska prägla handläggning, bedömning och beslut angående ekonomiskt bistånd:

- Respekt
- Barnens bästa
- Helhetssyn
- Tillgänglighet
- Låginkomstnivå

Den enskilde ska alltid bemötas med respekt. När beslutet rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnens bästa kräver. En helhetsbedömning av den sökandes behov och förmåga ska alltid göras. När det gäller tillgängligheten menas t ex att det ska finnas någon tillgänglig på förvaltningen som kan svara på frågor eller göra en akut bedömning samt att väntetiden för besök normalt inte bör vara mer än två veckor. Den enskilde ska alltid bemötas med respekt.

Begrepp

Skälig levnadsnivå

Med skälig levnadsnivå menas vad som behövs för den dagliga livsföringen, d v s normen plus vid behov tillägg för skälig kostnad för övrigt försörjningsstöd (boende, hushållsel, arbetsresor, etc.).

Behovsperiod

Långvarigt behov	mer än 12 månader
Längre behov	4 – 12 månader
Kortvarigt behov	3 månader eller mindre

Bedömning av trolig behovsperiod skall göras i inledningsskedet av kontakten.

FÖRSÖRJNINGSSTÖD

Riksnorm

Den del av försörjningsstödet som utgör den s k riksnormen omfattar sex budgetposter. Följande poster ingår:

- Livsmedel
Utgångspunkten är en näringsmässigt fullvärdig och varierad kost. Det förutsätts att mat tillreds hemma. För ensamhushåll beräknas en något högre kostnad med hänsyn till att det kan bli dyrare med mindre förpackningar. Ingen sänkning av beloppen görs i Töreboda för att barn äter lunch i förskola.
- Kläder och skor
Kostnadsberäkningen täcker det vardagliga klädbehovet för hela året samt skoreparationer och en del tillbehör som väska, klocka och paraply.
- Lek och fritid
Avser aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till, t ex att läsa böcker, lyssna på musik och att utöva lek och idrott.
- Hälsa och hygien
Avser kostnader för tvål, tandkräm, blöjor, mensskydd och hårklippning mm.
- Förbrukningsvaror
Här ingår kostnader för rengöring, skötsel och vård av bostaden samt klädvård mm.
- Dagstidning, telefon och TV-avgift
Här ingår kostnaden för ettårsprenumerering på en daglig tidning, abonnemangs- och/eller samtalsavgifter för telefon, TV-avgift (ej betalkanaler, endast gratiskanaler) samt brevpapper, kort och frimärken.

Förhöjning av normen

Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå. Det gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera av de budgetposter som ingår i riksnormen och om dessa kostnader inte täcks av annan ersättning som handikappersättning eller vårdbidrag. Förhöjda kostnader kan bero på t ex behov av särskild kost eller extra stort behov av telefon eller tidningar.

Vid behov beviljas bistånd till blöjor för barn över tre år. Från 6 års ålder kan hjälpmedel vid behov erhållas från sjukvården.

AKUT BISTÅND, REDUCERAT FÖRSÖRJNINGSSTÖD

Reducering av försörjningsstöd får endast göras utifrån särskilda skäl och i det enskilda fallet. Följande situationer kan bli aktuella:

- Den sökande har kunnat försörja sig men inte gjort det och saknar därför nödvändiga medel. Har t ex avstått från arbete eller inte stått till arbetsmarknadens förfogande.
- Den sökande har haft inkomster till sin försörjning men använt dem på annat sätt, tappat eller blivit bestulen på inkomsterna och saknar därför medel till sitt uppehälle.

- Det är uppenbart att den enskilde inte har vissa kostnader som ingår i försörjningsstödet eller att han inte använder biståndet till avsett ändamål.

Beslut om akut bistånd ska i möjligaste mån föregås av sedvanlig utredning. Är tiden mycket knapp bör i vart fall följande överväganden göras:

- Är det en akut nödsituation?
- Finns barn i familjen?
- Finns det ytterligare en vårdnadshavare som tillfälligt kan överta försörjningsansvaret för barnet?
- Finns sjukdom hos sökanden som skulle kunna förvärras om han eller hon inte får hjälp?
- Har sökanden medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?
- Känner sökanden till socialtjänstens normer och beräkningsgrunder och har han eller hon tidigare fått information om dem?
- Kan sökanden få hjälp av familj eller vänner?
- Är behovet av ekonomisk hjälp återkommande trots egen försörjning?

Bistånd till personer som regelmässigt har egna inkomster över skälig levnadsnivå ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation eller där den sökande bedöms ha svårigheter att själv ta ansvar för sin ekonomi och livssituation. Gällande barnfamiljer i ovanstående situation bör barnperspektivet speciellt uppmärksammas. I ett akut ärende som ovan bör det reducerade försörjningsstödet omfatta endast normposten livsmedel.

Till personer som befinner sig i förvirringstillstånd eller vars missbruk är pågående, och där man befärrar att beviljat bistånd inte går till rätt ändamål, kan matrekvisition eller hänvisning till speciell restaurang vara lämpligt bistånd. Denna möjlighet ska tillämpas mycket restriktivt.

Sökanden som upprepat tappar pengar eller blir bestulen ska informera om hur han eller hon i fortsättningen kan förvara sina pengar så att inte samma situation uppstår igen. Om någon trots denna information tappar eller blir bestulen på sina pengar kan ansökan om bistånd avslås. Ansökan kan också avslås om det är uppenbart att fakta kring den beskrivna situationen inte är trovärdiga.

Personer, hemmahörande i annan kommun, som ansöker om medel till hemresa, beviljas efter sedvanlig individuell bedömning tågbiljett samt eventuellt nödhjälp till mat.

ARBETSLÖSA M FL OCH SAMARBETE/SAMVERKAN MED ANDRA MYNDIGHETER

På den som söker ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen och är arbetslös men arbetsför skall följande krav ställas:

- Inskrivna på arbetsförmedlingen.
- Aktivt söka arbete inom varierande yrkesområden.
- Ta anvisat arbete förutsatt att det motsvarar hans eller hennes fysiska och psykiska förutsättningar.
- Delta i av Arbetsförmedlingen/anvisad arbetsmarknadspolitisk åtgärd.
- Vid behov delta i svenskundervisning.

Socialtjänsten kan även kräva att den sökande under begränsad tid deltar i kommunal verksamhet som är kompetenshöjande och syftar till att ge den arbetslöse större förutsättningar att få arbete. Det kan vara t ex arbetssökarverksamhet eller arbetsträning i kommunal regi.

Socialtjänsten skall samarbeta med arbetsförmedling och en handlingsplan/arbetsplan bör upprättas tillsammans med den sökande och arbetsförmedlingen om arbetslösheten blir längre än tre månader. Av handlingsplanen/arbetsplanen skall framgå vad socialtjänsten respektive den sökande ska bidra med för att nå syftet; egen försörjning.

Socialtjänsten ska verka för att den arbetslöse aktiverar egna resurser. För att nå ett gott resultat för den enskilde är det viktigt att krav kombineras med aktiva och stödjande insatser. I arbetet ska stöd- och motivationssamtal ingå men även en skyldighet för den arbetslöse att redovisa sitt arbetssökande.

Socialtjänstens krav på intensiteten i redovisningen av arbetssökande måste vara individuellt anpassade och rimliga i förhållande till sökandens ålder, utbildning och arbetslivserfarenhet. Krav på skriftlig redovisning av sökta arbeten kan i många fall vara en bra rekommendation eftersom det kan vara en hjälp att strukturera sitt arbetssökande men bör inte ensamt utgöra krav eller insats.

Om det inte finns några särskilda skäl för undantag är huvudprincipen att försörjningsstöd inte ska kompensera för den avstängning från ersättning som det medför att säga upp sig på egen begäran. Den arbetslösa är berättigad till försörjningsstöd fr o m den dag rätt till arbetslöshetsersättning inträder. *Socialtjänstens ansvar i en akut nödsituation får dock inte glömmas bort.*

Unga arbetslösa

Om kommunen har avtal med staten om övertagande för unga arbetslösa upp t o m 24 år, gäller avtalet eller avtalen tillsammans med särskild lagstiftning.

Finns inte avtal med staten gäller reglerna i 4 kap. 4 och 5 §§ socialtjänstlagen. Försörjningsstöd till unga arbetslösa kan enligt 4 § villkoras med deltagande i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som kommunen tillhandahåller.

Detta gäller den som:

1. inte har fyllt 25 år
2. har fyllt 25 år, men har särskilt behov av kompetenshöjande insatser
3. studerar men under studieuppehåll behöver försörjningsstöd.

Villkoret och den kompetenshöjande insatsen ska vara tidsbegränsad och utformas i samråd med den unge arbetslöse. Beslut enligt 4 kap. 4 § går inte att överklaga med förvaltningsbesvär.

Om den unge utan godtagbart skäl avböjer kompetenshöjande verksamhet eller uteblir från verksamheten kan försörjningsstöd avslås eller nedsättas enligt 4 kap. 5 §. Beslut enligt 5 § går att överklaga med förvaltningsbesvär.

Bistånd vid avstängning från arbetslöshetsersättning

Den som på egen begäran slutar sitt arbete blir avstängd från ersättning under 45 ersättningsdagar. Denna avstängning går utöver den vanliga karenstiden på 5 dagar som alla har i arbetslöshetsförsäkringen. För sökande som utan synnerliga skäl sagt upp sig ska höga krav ställas på planering angående försörjningen i avvaktan på utbetalning av arbetslöshetsersättningen. Vid prövning av rätt till försörjningsstöd kan ändå ibland hänsyn tas till orsaken till uppsägningen. Sökanden ska dock alltid uppmanas försöka få avstängningen från arbetslöshetsersättning hävd.

ARBETSRESOR

Sökande som är i behov av busskort för arbetsresor (har arbete, söker arbete eller deltar i arbetsmarknadsåtgärder) ska beviljas ekonomiskt bistånd (övrigt försörjningsstöd) till busskort. Skälig kostnad för arbetsresor bör i regel motsvara kostnaden för ett månadskort för lokala resor. Efter individuell bedömning kan bistånd till busskort även beviljas den enskilde som bistånd för sin livsföring i övrigt (4 kap. 1 § SoL) om det finns särskilt behov av kortet.

Om sökande behöver bil för att komma till sitt arbete, för att aktivt kunna söka arbete eller för att kunna delta i andra arbetsskapande åtgärder som kommunen eller arbetsmarknadsmyndigheten anordnar, bör utgift för resor med bil anses utgöra skälig kostnad enligt skatteverkets beräkningar per mil för bilresor. Denna kostnad avser alla kostnader i samband med bilinnehav. Bistånd till arbetsresor med bil bör godtas om allmänna kommunikationer saknas, turtätheten är starkt begränsad eller den sökande har oregelbundna arbetstider eller lider av sjukdom eller funktionshinder. Ytterligare viktig information finns under avsnittet "Tillgångar, Bil" där riktlinjer kring bilinnehav och kostnader beskrivs. I avvaktan på inkomst bör endast gällande bensinpris utgöra en skälig kostnad i samband med bilinnehav. En individuell bedömning bör dock göras.

Sökande kan också beviljas inköp av cykel för arbetsresor, se avsnittet Cykel.

Att tänka på:

- Den enskilde bör undersöka möjligheterna att erhålla resebidrag från annan huvudman, exempelvis arbetsförmedling eller försäkringskassa.
- Sökande med långa pendlingsavstånd bör uppmanas söka bostad närmare arbete om detta är möjligt med hänsyn till övriga förvärvsarbetande i familjen

BARNOMSORG

Avgift för kommunal barnomsorg är en kostnad till vilken hänsyn skall tas vid beräkning av försörjningsstödet.

Privat barnomsorg

Bistånd till avgift för privat barnomsorg kan ges i undantagsfall efter individuell prövning. Faktiskt kostnad kan beviljas efter uppvisande av anställningsavtal samt kvitto på att sociala avgifter är betalda. Kostnaden skall vara rimlig i förhållande till kommunal barnomsorg.

Att tänka på:

- Är barnomsorgsavgiften korrekt?
- Kan anstånd med avgiften erhållas?
- Vid skuld, kan avbetalningsplan upprättas?

BEGRAVNINGSKOSTNADER

Begravningskostnader skall ersättas av dödsboet i första hand. När tillgångarna är knappa kan bistånd utgå till hela eller del av begravningskostnaden. Beslut fattas efter bouppteckning eller dödsboanmälan.

Bistånd till begravningskostnader skall inte utgå:

- Om dödsboets skulder är sådana att de kommer att avskrivas och att tillgångarna därför räcker till begravningskostnaderna.
- Om det efter den avlidne utfaller en försäkring som i första hand är avsedd för begravningskostnader.
- Om den avlidne före dödsfallet givit bort tillgångar till dödsbodelägare eller låtit dem köpa egendom förmånligt inom ett år före dödsfallet.
- Om efterlevande make/a har enskild egendom som täcker begravningskostnaderna.

Bistånd till begravningskostnad och gravsten kan beviljas med högst 50 % av basbeloppet. Kostnadsförslag från begravningsbyrån bör införskaffas. Vid begravning i Töreboda pastorat finns önskemål om visst mått på gravsten. Man önskar att stenen ska passa in i "kvarteret" och det är olika mått i olika "kvarter". Beslut om mått på sten kan överklagas av den gravansvarige. Om den gravansvarige överklagar får denne oftast rätt och då godkänns gravstenen. Skulle man inte få rätt kan en högre kostnad för gravsten godkännas.

Kläder, resa och blommor.

Personer som aktuell tidpunkt beviljats försörjningsstöd jml 4 kap 1 § socialtjänstlagen har rätt att erhålla ekonomiskt stöd i samband med nära anhörigs begravning med högst 3,5 % av basbeloppet/person till kläder och skor samt högst 1 % av basbeloppet/hushåll till blommor vid begravningstillfället. I beloppen ingår resor. Med nära anhörig avses föräldrar, barn, syskon, svärföräldrar, mor- och farföräldrar.

Att tänka på:

- Begravningsbyrån brukar kunna hjälpa till att utreda om försäkring finns.
- Vid barns begravning skall föräldrarnas betalningsförmåga utredas.

BEHANDLINGSCHEM/FAMILJECHEM

Personer som beviljas heldygnsvård- eller behandling är berättigade till ekonomiskt bistånd på samma villkor som andra. Biståndet ska reduceras för kostnader den sökande inte har under vårdperioden. Följande bistånd ska beviljas när det av handlingsplan/vårdplan framgår att det är motiverat ur vård- och rehabiliteringssynpunkt:

- Hyra för bostad.
- Eventuella abonnemangskostnader för hushållsel och fast telefoni.
- Kläder och skor.
- Läkarvård och tandvård om det inte ingår i vårdkostnaden.
- Fickpengar om det inte ingår i vårdkostnaden.

Fickpengar

Fickpengar ska beviljas vid vistelse på t ex behandlingsshem eller sjukhus om behovet inte kan tillgodoses med egen inkomst eller ingår i vårdavgiften. Fickpengar är ett reducerat försörjningsstöd där följande normposter ingår:

- Lek och fritid

- Hälsa och hygien
- Dagstidning, telefon och TV-avgift

Aktuellt månadsbelopp för fickpengar fås genom summering av beloppen i dessa normposter.

Hela posten Dagstidning etc, tas med trots att TV-avgift normalt inte behöver betalas med fickpengar. Överskottet får kompensera för den sökandes något dyrare kostnader för tidningar och telefon. Beträffande telefon och TV-avgift, se också avsnitt nedan om Kostnader i samband med bostad. Fickpengar till barn ska inte beviljas då föräldern har barnbidrag. Extra aktivitetsbidrag ska ingå i vårdkostnaden.

Kläder och skor

Bistånd för inköp av kläder och skor prövas separat och beviljas med beloppet för motsvarande post i riksnormen. Det kan vara lämpligt att göra en överenskommelse med den sökande om att biståndet till kläder och skor utbetalas klumpvis för 2 – 4 månader åt gången, beroende på årstid och sökandens behov. För barn och ungdomar ingår ofta kläder och skor i vårdavgiften.

Sökande som skrivs in för vård eller behandling kan vid behov få extra bistånd till kläder motsvarande 2 – 3 månadsbelopp av posten för kläder och skor i riksnormen. Biståndet skall tillgodose det akuta behovet av kläder.

Kostnader i samband med bostad

För personer som under behandlingstiden har kvar sin bostad ingår även kostnader med anknytning till bostaden i det reducerade försörjningsstödet.

Dessa kostnader är:

- Hyra
- Hushållsel, abonnemangskostnad
- Telefon för fast telefoni, abonnemangskostnad
- Hemförsäkring
- TV-avgift

Bistånd till dessa kostnader ska beviljas efter sedvanlig prövning. Bistånd till TV-avgift beviljas om vistelsen på sjukhus eller behandlingshem understiger 2 månader. Om vistelsen planeras bli längre kan den sökande begära avgiftsbefrielse.

För övrigt bistånd som ingår i försörjningsstödet, t ex läkarvård och akut tandvård, görs en sedvanlig prövning.

Reskostnader

Bistånd till resor i samband med institutionsvård, t ex informationssamtal, in- och utskrivning på institutionen samt möten med socialsekreterare skall betalas ur förvaltningens konto för vårdkostnader. Observera att vissa resor kan ingå i vårdavgiften, t ex resor till läkare och tandläkare.

BILINNEHAV

Bistånd lämnas normalt inte till bilkostnader.

I de fall den sökande har en bil vars värde understiger 14 % av basbeloppet tas inte hänsyn till detta vid bedömning av försörjningsstöd. Vid behov av bil p g a arbete, handikapp eller sjukdom och resor till barnomsorgsplats kan en bil vars värde motsvarar 100 % av basbeloppet godkännas. I övriga fall skall vederbörande uppmanas att sälja bilen. Bistånd kan utgå i avvaktan på att bilen säljs eller återlämnas, vilket skall ske inom två månader.

Sökande som måste ha bil p g a något av ovan angivna skäl, kan beviljas skäliga bilkostnader.

Leasingkostnad godkänns inte.

Bilbarnstol

Bilbarnstol kan beviljas för billigaste godkända alternativ om andra behov finns enligt ovan.

Att tänka på:

- Är den sökande berättigad till handikappersättning eller invaliditetstillägg som täcker bilkostnaden?
- Är bilstöd för inköp av bil för funktionshindrade möjligt? Kan även gälla familjemedlem.

BORGENSFÖRBINDELSE FÖR HYRA AV BOSTAD

Hyresgäst skall själv svara för sitt eget hyreskontrakt och de skyldigheter som följer av detta.

Bistånd till borgensförbindelse kan undantagsvis lämnas för högst sex månader om den sökande ej kan få hyreskontrakt på lämplig lägenhet utan borgen. Finns inte någon annan borgensman som kan godkännas av hyresvärden och då den sökande inte kan få bostad på annat sätt kan borgensförbindelse komma i fråga.

Att tänka på:

- Kan den sökande få "prövotid" hos hyresvärden?
- Har alla tänkbara hyresvärdar kontaktats?
- Är hyran rimlig?
- Delegat: utskott

BOSTADSKOSTNAD

Utgångspunkten vid bedömning av skälig kostnad och boendestandard ska vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Behovsprövningen ska omfatta både kostnad och bostadsstorlek. Beträffande boendekostnader se vidare speciellt avsnitt.

Hyresrätt – lägenhet

Skälig *boendekostnad* är vad en låginkomsttagare på orten har möjlighet att kosta på sig. I Töreboda kommun ska nedanstående boendekostnader vara *vägledande som högsta godtagbara boendekostnad*. Möjlighet till individuella bedömningar ska dock finnas.

När det gäller ungdomar som flyttar hemifrån är det normalt att man inte tar en dyr bostad. En skälig boendekostnad för en ungdom bedöms vara ca 2000 kr. Inom allmännyttan finns lägenheter med en boendekostnad runt 2000 kr vilket bedöms vara rimligt.

För en äldre ensamstående person som lever på försörjningsstöd kan det vara rimligt att acceptera en högre bostadsstandard och en högre hyra än för en ung person som nyligen flyttat hemifrån.

Vägledande riktlinjer gällande högsta godtagbara boendekostnader för närvarande år 2009, är baserade på motsvarande allmännyttans hyror:

1 – 2 vuxna	3 900 kr
1 – 2 vuxna plus ett barn	5 000 kr
1 – 2 vuxna plus två barn	5 700 kr
1 – 2 vuxna plus tre barn	6 500 kr
Ungdom	2 000 kr

Därefter med en höjning per barn efter individuell bedömning.

Driftskostnader, som värme, uppvärmning av varmvatten, sophämtning, sotning mm ingår i ovanstående belopp. **Däremot ingår ej kostnader för hushållsel, se under rubriken El.**

Den som bor växelvis hos sina föräldrar medräknas i hushållet som stadigvarande boende i båda föräldrarnas hushåll.

Umgängesbarn medräknas i hushållet på följande sätt – två umgängesbarn = 1 barn, tre umgängesbarn = 2 barn osv.

Avgift för *medlemskap i hyresgästförening* ska inte godtas. Kostnad för *tillval* godtas inte heller utom i de fall då den sökande inte har kunnat styra tillvalet.

Vid längre behov av försörjningsstöd (mer än tre månader) och oskäligt hög boendekostnad ska den sökande uppmanas förbilliga boendekostnaden. Innan hushållet ställs inför kravet att förändra sin boendesituation ska följande förhållanden beaktas.

- Bostadens storlek i förhållande till familjemedlemmarnas antal
- Sociala konsekvenser av en flyttning. Det gäller både barnfamiljer och ensamstående vuxna med sociala problem. För barnfamiljer måste beaktas konsekvenser för t ex skolgång, barnomsorg, socialt nätverk
- Sökandes ålder och hälsotillstånd samt möjlighet att klara en flyttning
- Sökandes möjlighet att bli godkänd som hyresgäst vid byte p g a exempelvis arbetslöshet, betalningsanmärkningar
- Bostadens bytesvärde
- Sökandens möjlighet att i framtiden med egna inkomster själv klara den höga hyran.
- Lägenhet som i storlek och utrustning är anpassad till en funktionsnedsättning.

Om socialtjänsten efter ovanstående överväganden kommer fram till att sökanden ska uppmanas ändra sin bostadssituation ska skäligt rådrum ges för att genomföra flyttning eller på annat sätt förbilliga boendekostnaden. *Skäligt rådrum är 4 månader från ansökningsdatum* som kan förlängas om sökanden under denna tid påbörjat bytet av bostaden. Om sökanden har oskäligt hög boendekostnad och *bedöms kunna flytta men avstår* från försök att sänka sin boendekostnad ska bistånd till *hyran nedsättas* i nivå med vad som ovan sägs om vägledande hyreskostnad. *Sökanden skall nogsamt informeras om gällande regler.*

Om någon som har försörjningsstöd anser sig behöva byta bostad under pågående biståndsperiod och detta medför ökad boendekostnad ska detta ske i samråd med

socialtjänsten. Om den biståndssökande flyttar till dyrare boende utan att samråda med socialtjänsten ska den tidigare godtagbara/skäligen hyreskostnaden beviljas.

Bostadsrätt eller villa

Bostadsrätt eller villa kan vara en realiserbar tillgång som genom försäljning kan ge inkomster till försörjningen. Om biståndsbehovet väntas bli kortvarigt (högst 3 månader) eller om bostadsrätten eller villan är belånad på sådant sätt att det inte kan bli något överskott vid en försäljning och månadskostnaden är rimlig, ska krav på försäljning inte ställas. Endast om det blir ett överskott som kan användas till försörjningen är en försäljning meningsfull. Den enskilde skall kontakta mäklare för att undersöka möjligheterna till försäljning med överskott.

I övrigt gäller vad som ovan sägs om hyreslägenheter beträffande högsta godtagbara boendekostnad, krav på flyttning och överväganden i samband med det. Som boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen plus ränta på lån för lägenheten. I boendekostnad för villa ingår tillsammans med ränta eventuella kostnader för vatten, uppvärmning, sophämtning, fastighetsförsäkring och tomträttsavgäld.

Endast ränta på lån som tagits för förvärvet av bostaden ska inräknas. Har bostaden belånats i syfte att förvärva andra kapitaltillgångar som t ex bil eller båt, ska räntekostnaden för dessa lån inte räknas in i boendekostnaden. Inte i något fall ska amortering på lån räknas in i boendekostnaden då den utgör kapitalbildning. Observera att sökande med lån på bostad alltid ska uppmanas söka skattejämkning för räntekostnaden.

Andrahandsboende

Av hyresvärd godkänt andrahandskontrakt ska eftersträvas men kan inte krävas utom i de fall då hushållet genom att hyra utan godkänt andrahandskontrakt går miste om bostadsbidrag. Det gäller barnfamiljer och personer 18 – 28 år som genom bostadsbidrag kan tillgodose sitt behov helt eller delvis på annat sätt än genom försörjningsstöd.

För andrahandsboende gäller beträffande skälig standard och kostnad, krav på flyttning etc., samma regler som vid förstahandskontrakt. Begärd andrahandshyra ska accepteras om den är skälig utifrån den sökandes behov. Socialtjänsten har ingen rätt att utreda förstahandshyresgästens förhållanden. Är hyran högre än kommunens högsta godtagbara boendekostnad och biståndsbehovet mer än kortvarigt, ska sökande på samma sätt som vid förstahandskontrakt uppmanas sänka sina boendekostnader, om det inte finns skäl som talar emot.

Följande gäller speciellt vid andrahandsboende:

- Den sökande skall vara folkbokförd på adressen
- Skriftligt avtal mellan sökanden och förstahandshyresgästen ska uppvisas.

Om dessa villkor inte kan uppfyllas måste individuell bedömning göras utifrån den sökandes sociala situation och möjlighet att skaffa annat boende.

Inneboenderum

Vad som sägs i detta avsnitt gäller inte inneboende hos nära släkting eller delad bostad med någon typ av hushållsgemenskap.

Hyran för inneboenderum ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med hyresvärd. Den faktiska hyran ska beviljas om den inte är oskälig.

Delad lägenhet

När syskon eller kamrater delar lägenhet ska hushållsgemenskap förutsättas om inget talar emot det. Med hushållsgemenskap menas att man mer eller mindre delar på kostnaderna i hushållet. Om hushållsgemenskap inte finns gäller reglerna för inneboende.

Vid prövning av försörjningsstöd när sökanden delar lägenhet ska nettohyran delas på antal boende i lägenheten.

Härbärge och övriga boendeformer

En bostadslös person skall erbjudas härbärge i Mariestad. Med övriga boendeformer menas i annat fall tredjehandskontrakt, campingboende, hyra av stuga, husvagn eller båt, inneboende hos kamrat som bor i andra hand, hotell etc.

Bistånd till boendekostnader ska i dessa fall prövas mycket restriktivt och beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att få annat boende och socialtjänsten inte kan erbjuda härbärget.

Ungdom utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte ska beviljas om hyresavtalet tecknas under period då den sökande saknar inkomst eller har inkomst av kortvarig karaktär och därmed saknar möjlighet att själv betala hyran. Undantag från huvudregeln kan göras om den föreligger starka sociala skäl till flyttningen.

Inskrivna för kriminalvård, rättspsykiatrisk vård etc.

Personer som är häktade har rätt till bistånd från socialtjänsten till hyra om inte behovet kan tillgodoses på annat sätt. Personer som är dömda till kriminalvård har i vissa fall rätt till bistånd till hyra under verkställighetstiden. Vägledande vid prövning ska vara den sökandes hyresförhållanden, straffets längd, egen förmåga att betala hyran eller del av hyran, samt rehabiliteringsaspekten.

Vid vårdtid på *högst sex månader* kan ekonomiskt bistånd till hyra beviljas om det är olämpligt eller omöjligt att hyra ut lägenheten i andra hand. I fall den sökande hyr andrahandslägenhet eller inneboenderum kan bistånd beviljas om hyresrätten kvarstår efter frigivning.

Om hyresavtal sägs upp kan det bli aktuellt med bistånd till kostnad för förvaring av bohaget. Denna kostnad bör ses i förhållande till kostnad för nyanskaffning av möbler och husgeråd i kombination med förvaring av en mindre del personligt lösöre.

Vid vårdtid som *överstiger sex månader* ska den sökande försöka få sin lägenhet uttyrd i andra hand eftersom bostad efter frigivning är betydelsefull för fortsatt rehabilitering. Under skälig tid då sökande försöker ordna lägenhetsfrågan t ex genom andrahandsuthyrning kan bistånd till hyra beviljas. Föreligger ej ovanstående skäl ska boendekostnad ej beviljas förutom vid synnerliga skäl.

Reparationskostnader gällande hyreslägenhet

Avser kostnader för reparation p g a onormalt slitage och skadegörelse i hyreslägenhet. Bistånd ska prövas mycket restriktivt och endast beviljas om kostnaden utgör ett hinder för

den sökande att genomföra en flyttning. Det ska finnas medicinska och/eller sociala skäl till bostadsbytet.

Hemmaboende vuxet barn samt annan som ingår i en hushållsgemenskap

Ungdom som avslutat gymnasium men ej tidigare betalat hyresdel till föräldrarna.

Huvudregeln är att bistånd till hyresdel inte ska beviljas. Undantag ska göras när den unge är medlem i en familj som har försörjningsstöd eller som annars skulle bli i behov av det. Följande fall blir aktuella:

- Inkomst av bostadsbidrag bortfaller när den unge fyller 18 år eller avslutar gymnasiet. Hyresdel för den unge kan beviljas med samma summa som det tidigare bostadsbidraget. Gäller hushåll med endast barn över 18 år.
- Föräldrarna söker bostadsbidrag som barnfamilj. Försäkringskassan räknar ut en hyresdel som det vuxna barnet ska betala vilket minskar föräldrarnas hyra och bostadsbidrag. Bistånd till hyra kan beviljas med den summa som försäkringskassan fastställt som hyresdel. Gäller hushåll med barn både under och över 18 år.

Ungdom/vuxet barn som tidigare betalat hyresdel till föräldrarna.

Hyresdel ska beviljas om den sökande tidigare en period själv betalat hyresdel. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst tre månaders varaktighet. Hyresdel räknas ut enligt det beräkningssätt som försäkringskassan använder:

- Köket läggs till antalet övriga rum multiplicerat med två. Hyresdelen fås när dubbla hyreskostnaden delas med denna summa:
T ex: Lägenheten är på 4 r o k med 4 200 kr i hyra. $\text{Kök} + 2 * 4 \text{ rum} = 9$. Dubbel hyreskostnad = 8 400. Hyresdel: $8\ 400 / 9 = 934$ kr.

Förälder boende hos barn

Endast om bostaden införskaffas för att föräldern ska få plats och boendekostnaden därvid ökat ska bistånd till hyresdel beviljas. Den beräknas då som för hemmaboende vuxet barn.

Att tänka på:

- *Är bostadsbidrag/bostadstillägg sökt?*
- *Vid funktionshinder kan högre bostadsbidrag utgå!*
- *Kan bostadsanpassningsbidrag för funktionshindrade utgå?*
- *Finns möjlighet till skattejämkning?*
- *Kan lånen skrivas om?*

BUSSKORT TILL BARN OCH UNGDOMAR

Skolkort på bussen för barn och ungdomar prövas och beviljas av skolan. Om skolan avslagit ansökan bör bistånd enligt socialtjänstlagen ges om skolan ligger på sådant avstånd från hemmet att resor med allmänna kommunikationer är nödvändiga. I första hand skall dock barnens skolgång flyttas till hemmets närhet om inte synnerliga skäl föreligger.

Till ungdomar som deltar i aktiviteter långt från hemmet som är av betydelse för deras utveckling och särskilda behov, kan tilläggskort utöver ordinarie skolkort beviljas.

CYKEL

För arbetsresor längre än två kilometer enkel resa kan bistånd till cykel beviljas efter individuell bedömning om vederbörande har behov av den för att ta sig till och från arbetet.

Bistånd till cykel beviljas med högst 3 % av basbeloppet.

Från det år barn fyller sex år kan de, om familjen bedöms vara i långvarigt behov av försörjningsstöd i övrigt, erhålla bistånd till cykel.

Bistånd till barnsadel och hjälm kan beviljas till billigaste godkända alternativ.

EGNA FÖRETAGARE OCH PERSONER MED FRIA YRKEN

Ekonomiskt bistånd beviljas generellt inte till den som är egen företagare. Aktiebolag representerar en realiserbar tillgång liksom vissa handelsbolag och enskilda firmor.

En del enskilda firmor representerar ingen tillgång och bedriver i princip ingen verksamhet. I dessa fall kan den sökande genom att avregistrera firman hos bolagsverket ställa sig till arbetsmarknadens förfogande och skriva in sig på arbetsförmedlingen, samt bli berättigad till ekonomiskt bistånd. Undantag kan göras i följande fall:

- Behovet av bistånd är kortvarigt (högst tre månader), därefter ger firman åter inkomster.
- Företagaren har uppburit starta eget-bidrag från arbetsförmedlingen under sex månader och det finns utsikter att företaget ger inkomster inom en snar framtid (ca tre månader).
- Verksamheten i firman ger en viss inkomst och den sökande bedöms inte vara möjlig att placera på lönearbetsmarknaden inom överskådlig tid.

Sökande med *fria yrken* (konstnärer, författare, artister, frilans etc.) har ofta F-skattesedel eftersom detta är ett krav från deras uppdragsgivare. Deras ansökan om försörjningsstöd eller annat ekonomiskt bistånd ska prövas på samma sätt som för andra hel- eller deltidsarbetslösa, d v s de ska vara inskrivna på arbetsförmedling och söka tillgängliga lämpliga arbeten.

Att tänka på:

- *Följande behövs vid ekonomisk utredning:*
* *Resultatrapport* * *Balansrapport* * *Kontrollutdrag för företagets postgiro- och bankgirokonto** *Senaste bokslut.*

EL

Bistånd till hushållsel ska normalt beviljas till den faktiska kostnaden om den är skälig. Vid bedömning av skälig förbrukning för hushållsel, kan vägledning hämtas t ex från Konsumentverket.

Då sökanden har en kallhyra inklusive driftkostnader som överstiger högsta godtagbara boendekostnad beräknas hushållsel enligt schablon som är baserad på Konsumentverkets beräkningar.

Vuxna som inneboende eller delar lägenhet och inte är gifta/sambor beviljas sin del av elförbrukningen uträknat på antal personer i hushållet. Den fasta avgiften för elabonnemang (nätavgiften) ska lägenhetsinnehavaren stå för.

Se mer under rubriken ”Skulder”.

FACKFÖRENINGSAVGIFT OCH AVGIFT TILL A-KASSA

Bistånd till avgift till a-kassa eller a-kassa i kombination med fackavgift skall beviljas med belopp som gäller för den organisation den sökande tillhör. Den sökande skall dock uppmanas att undersöka möjligheten till reducerad avgift.

Att tänka på:

- Är fackavgiften korrekt i relation till inkomst?

FLYTTKOSTNAD

Bistånd kan beviljas till sökande som har försörjningsstöd eller inkomster i nivå med riksnormen. Biståndsbehovet ska prövas utifrån följande:

- Behov av och orsak till flyttningen (hälsa, sociala omständigheter)
- Egen förmåga att ordna flytt med hjälp av vänner och anhöriga.

Det beviljade biståndet ska i första hand gälla hyra av släpvagn inklusive kostnader för dragfordonets drivmedel gällande bensinpris per mil, i andra hand hyra av flyttbil inklusive kostnader för drivmedel och fordonsförsäkring. Endast om särskilda skäl finns godtas anlitan av flyttfirma.

Särskilda skäl ska även finnas för bistånd till flyttning till ort i övriga Norden. Bistånd till kostnad för flyttning utanför Norden beviljas inte. Om kommunen har upphandlingsavtal med särskilda flyttfirmor ska dessa normalt användas.

Bistånd kan vid behov beviljas till försörjningsstöd och övrigt försörjningsstöd den första månaden i den nya kommunen, t ex riksnorm samt skälig boendekostnad.

Att tänka på:

- Flyttbidrag från arbetsförmedlingen?

FRITIDSKOSTNADER

Fritidsverksamhet för barn, t ex:

- skolresor
- idrottsaktiviteter
- riktade fritidsinsatser t ex musik
- examenskläder

Vid beslut i nämnda frågor, ha ett barnperspektiv och ta hänsyn till barns behov och utveckling, för att barn ska kunna delta i organiserade/planerade fritidsaktiviteter och efter bedömning av ärendet besluta om bistånd enligt kapitel 4 § 1.

FÄRDTJÄNSTAVGIFT

Faktisk avgift för färdtjänst ska räknas in i månadsbehovet. Bistånd till avgift för riksfärdtjänst ska bedömas på samma sätt som kostnad för andra resor som inte är lokala.

GLASÖGON

Den sökande ska uppvisa *intyg* från legitimerad optiker som styrker behovet av glasögon samt *kostnadsförslag*. Skälig kostnad för glasögon är de paketpris som de flesta optiker erbjuder.

Om medicinskt behov finns av t ex särskild slipning eller behandling av glasen skall det framgå av intyget. Den extra kostnaden ska godtas om speciell slipning eller behandling är det enda alternativet för att korrigera sökandens synfel. Kostnad för kontaktlinser ska godtas om det är det enda alternativet för sökanden och behovet är styrkt med läkarintyg.

Glasögonglas ersätts med faktiskt kostnad. Bistånd utgår till dubbelslipade eller färgade glas endast om behovet är styrkt av läkare eller optiker genom intyg.

Glasögonbågar och glas ersätts med billigaste paketpris som optiker erbjuder.

Reparation av glasögon. Bistånd kan utgå om behovet ej tillgodoses genom försäkring.

Att tänka på:

- *Gratis glas för barn till och med 7 år.*

HEMFÖRSÄKRING

Uppmana alltid den enskilde att teckna hemförsäkring om detta inte finns! Ibland ingår hemförsäkringsavgift i fackavgift eller liknande. Om behov finns, hjälp den enskilde att undersöka sina förhållanden.

Bistånd ska beviljas till skälig kostnad. Vägledning kan hämtas av Konsumentverkets beräkningar av genomsnittskostnad för hemförsäkring i olika hushållstyper. Det bör även här observeras att schabloner endast får användas som stöd vid bedömningen. I de fall den sökande har års- eller halvårsinbetalningar ska han uppmanas begära kvartalsinbetalningar om detta är möjligt.

Alla som är folkbokförda på en adress täcks av lägenhetsinnehavarens hemförsäkring. Det gäller personer som har någon form av hushållsgemenskap med lägenhetsinnehavaren, t ex unga vuxna som bor kvar hemma hos föräldrarna, syskon eller kamrater som delar lägenhet. Inneboende utgör undantag och ska uppmanas skaffa egen hemförsäkring.

HEMSJUKVÅRDSAVGIFT

Egenavgift för hemsjukvårdsavgift skall jämkas så att behov av bistånd inte uppstår p g a egenavgift för hemsjukvård.

HEMTJÄNSTAVGIFT

Egenavgift för hemtjänst skall jämkas så att behov av bistånd inte uppstår p g a egenavgift för hemtjänst.

HEMUTRUSTNING

Hembesök bör göras vid ansökan om hemutrustning.

Bistånd till hemutrustning beviljas endast när det föreligger ett långvarigt behov av försörjningsstöd och den sökande står helt utan utrustning eller pengar för inköp.

Då biståndsbehovet bedöms kortvarigt kan, efter individuell bedömning, endast grundutrustning beviljas, se nedan.

Bistånd till *löpande komplettering och reparationer av befintlig hemutrustning* kan vid behov beviljas till personer med långvarigt behov av försörjningsstöd.

I grundutrustning för hemmet ingår:

Typ av utrustning	Godtagbar kostnad	Kommentar
Säng	995:- + 230:- + 200:-	Inkl bäddmadrass + ben
Täcke	149:-	
Påslakan + örngott	149:-	
Underlakan 2 st	120:-	
Kudde	59:-	
Sänglampa	99:-	
Köksbord	495:-	
Stolar	199:- x 2	
Kökslampa	150:-	
Köksmatta	49:-	
Husgeråd, startpaket	500:-	Porslin, glas, bestick 4 pers
Kastrull 2 st	150:-	
Stekpanna	60:-	
Div hushållsredskap	250:-	
Städutrustning	100:-	
Summa	4 153:-	

Vid bedömning skall hänsyn alltid tas till att varje individ har rätt till en skälig levnadsnivå. Bedömningen skall göras utifrån vad som kan anses nödvändigt för att ett hem skall fungera

Till skälig levnadsnivå vad avses **hemutrustning** räknas:

Typ av utrustning	Godtagbar kostnad	Kommentar
Soffa	1 000:-	
Soffbord	400:-	
Bokhylla	500:-	
Hallampa	70:-	
Vardagsrumslampa	200:-	
Sovrumslampa	100:-	
Byrå	500:-	
Skrivbord till barnen	500:-	Per barnfamilj
Hallmatta	100:-	
Vardagsrumsmatta	300:-	
Sovrumsmatta	100:-	
Gardiner	200:-	Per fönster
Gardinstång	40:-	Stång/fönster
TV	2 000:-	
Dammsugare	800:-	Barnfamilj/dokumenterad allergi
Strykjärn	200:-	
Handdukar	50:-	Per person

Socialtjänsten skall bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet. För bistånd till hemutrustning innebär detta att det, inom ramen för det bidrag som beviljats, är den enskildes sak att avgöra vad han behöver och var han ska inhandla det.

När en ansökan görs om bistånd till grundutrustning, hel eller kompletterande hemutrustning skall en bedömning göras av den sökandes förutsättningar att själv kunna skaffa sig en del av utrustningen. Det individuella behovet ska avgöra biståndets storlek. Om hushållet redan har viss hemutrustning eller kan skaffa det på annat sätt än genom bidrag, bör det givetvis påverka behovet. Man får då göra en rimlig uppskattning av resterande behov. Andra förhållanden som har betydelse är sökandens ålder och framtida försörjningsmöjligheter. Behovet kan således variera från person till person.

Den enskilde har rätt att nå upp till skälig levnadsnivå vad avser hemutrustning inom loppet av ett par år.

Har den sökande möjlighet att inom rimlig tid med egen inkomst eller på annat sätt skaffa nödvändig hemutrustning skall bistånd inte beviljas. Vissa undantag kan dock förekomma. Det gäller familjer med minderåriga barn eller personer där sociala och ekonomiska skäl göra att en viss utrustning kan var nödvändig redan i avvaktan på inkomst.

Vissa personer kan ha behov av att få bidrag till hemutrustning eller till komplettering av hemutrustning upp till grundutrustningsnivå. Det kan exempelvis vara personer som vistats på psykiatriskt sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem. Vid skilsmässa eller då vårdnaden av barn övergår från den ene föräldern till den andre kan någon av föräldrarna få behov av bistånd till hemutrustning under vissa speciella omständigheter. Detsamma kan gälla svenskar som återvänder efter bosättning utomlands.

Unga människor som flyttar från föräldrahemmet är i normala fall inte berättigade till bistånd till hemutrustning. För de personer som flyttar från kommunen till annan kommun och är i behov av bistånd till hemutrustning gäller att ansökan får lämnas och prövas i inflyttningkommunen, eftersom det är där behovet i juridisk mening uppstår.

Att tänka på:

- Flyktingar med uppehållstillstånd kan erhålla lån till hemutrustning genom CSN.
- Egna inkomster som inom en snar framtid kan avhjälpa behovet eller delar av det skall vägas in i bedömningen.

IDENTITETSHANDLINGAR

Kostnad för identitetskort, kan efter individuell prövning beviljas. Kostnader för pass beviljas inte. Förnyelse av körkort kan beviljas om körkort bedöms behövas för sin försörjning.

JURIDISKA KOSTNADER OCH STÄMPELAVGIFTER

Advokatkostnader

I första hand ska den sökande utnyttja det rättskydd som ingår i hemförsäkringen. Detta rättskydd gäller t ex för tvister angående vårdnad och underhåll men inte för tvister som rör äktenskapsskillnad, upplösning av samboförhållanden eller bodelning.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till självriskan vid rättskydd.

Stämpelavgifter

Huvudregeln är att bistånd till stämpelavgifter inte beviljas. Undantag kan göras för enskilda fall, exempelvis:

- Om det är viktigt att en äktenskapsskillnad eller bodelning genomförs.
- Kostnad vid förlängning av uppehållstillstånd för person där schablonbidrag ingår.

KLÄDER

Här avses engångskostnader för specialbeställda kläder eller skor som inte täcks av handikappersättning eller kostnader för kläder att bäras vid speciella tillfällen, såsom examen eller dylikt. Arbetskläder t ex skor med stålhätta vid praktik eller arbete kan beviljas. Samråd kan ske med praktikplats.

Alla normala utgifter för kläder och skor ingår i normen. Ansökan ska prövas utifrån detta och eventuellt bistånd endast ges till merkostnader.

Att tänka på:

- Vid frigivning från fängelse skall kriminalvården ansvara för att personen släpps i lämpliga kläder och skor efter årstiden.

KOSTTILLÄGG

Skälet till behov av särskild kost ska alltid styrkas med läkarintyg. Det ska framgå av intyget hur länge läkarens bedömning gäller. Tilläggen kan göras för fördyrad kost enligt Konsumentverkets beräkningar av förhöjda matkostnader vid olika kostbehov.

Om den sökande har väsentligt ökade matkostnader, ska möjligheten till handikappersättning undersökas.

Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskott är ordinerat av läkare kan normen höjas med merkostnaden om det inte står helt klart att näringstillskottet ersätter vanlig mat och inte innebär någon merkostnad.

KRIMINALVÅRD, RÄTTSPSYKIATRISK VÅRD ETC.

För personer inskrivna inom kriminalvården ska kriminalvårdsmyndigheten svara för alla kostnader under verkställighetstiden med undantag för den enskildes kostnader i form av hyra och uppehälle under frigivningspermission. För hyra och andra kostnader förknippade med bostad gäller i vissa fall särskilda regler som beskrivs under rubriken bostadskostnad. Sökandens möjlighet till inkomst från arbete inom kriminalvårdsanstalt ska alltid utredas innan ekonomiskt bistånd beviljas.

Personer som är häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, får häktesbidrag från kriminalvården och ska inte beviljas fickpengar.

I samband med avslutning av kriminalvård ligger ansvaret för bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen på folkbokföringskommunen under en övergångsperiod (se 16 kap. 2 § SoL). En rimlig övergångsperiod kan vara ca en månad. Därefter har vistelsekommunen ansvaret.

Den som genomgår rättspsykiatrisk vård eller är omhändertagen enligt smittskyddslagen har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som personer inskrivna för vård inom socialtjänsten. Observera att dömda till rättspsykiatrisk vård har kvar rätten till sjukpenning, pension, bostadsbidrag etc.

Personer med elektronisk övervakning, s k fotboja

Grundtanken bakom denna påföljd är att personer som dömts till korta straff ska kunna fortsätta att gå till arbete eller utbildning under verkställighetstiden. Enligt en dom i kammarrätten kan det också gälla personer som ska delta i rehabiliterande verksamhet. Dessa jämföras då med frivårdsklienter och har rätt till bistånd från kommunen till sin försörjning, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Att tänka på:

- *Kontrollera saldot på frigivningskontot efter frigivningen.*

LÄKARVÅRD/MEDICIN SAMT ANNAN SJUKVÅRDANDE BEHANDLING

Läkarvård och medicin

Avgift vid läkarbesök och läkarföreskriven medicin och behandling som ingår i högkostnadsskyddet beviljas. Biståndet kan omfatta t ex besök hos distriktssköterska, sjukgymnast, psykolog eller annan öppenvårdsbehandling.

Avgift vid sjukhusvård

Vid sjukhusvistelse kan den kostnad som överstiger 50 kronor/dag erhållas som bistånd under sjukhusvistelsen.

Att tänka på:

- *Undersök den enskildes möjlighet att exempelvis via apoteket få dela upp medicinkostnad.*
- *Den enskilde skall informeras om reglerna för högkostnadsskydd.*

LÖPANDE BESLUT

När beslut fattas som gäller flera månader **måste** omprövningsklausul ingå. Beslutet kan annars inte omprövas under perioden, t ex om omständigheterna som beslutet grundar sig på ändras. En sådan ändring skulle innebära att myndigheten ändrar ett för den enskilde gynnande beslut till hans eller hennes nackdel, vilket inte är tillåtet enligt förvaltningslagen (FL 27§). Följande omprövningsklausul ska läggas till alla beslut som gäller mer än en månad:

”Vid väsentligt ändrade förhållande av biståndsbehovet kan beslutet komma att omprövas.”

MAGASINERINGSKOSTNAD

Bistånd till kostnad för magasinering av bohag kan beviljas den sökande som inom överskådlig tid förväntas kunna få ny bostad. Vad som är överskådlig tid måste avgöras från fall till fall. Besluten ska tidsbegränsas och omprövas vid behov. Det är den enskilde som ska stå för kontraktet gentemot magasineringsfirman.

Vid bedömningen ska också följande beaktas:

- Kostnaderna för magasinering i förhållande till kostnad för nyanskaffning av hemutrustning
- Bohagets innehåll och skick
- Konsekvenser för den enskilde vid eventuell försäljning av bohaget

PSYKOTERAPIKOSTNADER

Psykoterapi är sjukvårdshuvudmannens ansvar. Huvudprincipen är därför att bistånd till kostnad för psykoterapi *inte* ska beviljas. Den som söker sådant bistånd ska hänvisas till vårdcentral eller närmast öppna psykiatriska mottagning.

Undantag kan göras för den som i en *krissituation* har behov av terapeutiska samtal och inte omedelbart kan erbjudas detta genom Västra Götalandsregionen. Det ska stå klart att behovet är akut och att det kan få svåra konsekvenser för den enskilde om det inte tillgodoses. Dessa förhållanden ska vara styrkta med läkarintyg. Bistånd kan beviljas i form av ett begränsat antal behandlingar hos legitimerad psykoterapeut till dess Västra Götalandsregionen kan överta ansvaret för behandlingen. Besked ska inhämtas från Västra Götalandsregionen om när övertagande kan ske.

RESOR

Rekreationsresor t ex lägerverksamhet

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor inte skall beviljas. För ensamstående vuxna ska biståndet prövas mycket restriktivt och endast ges när det finns starka sociala eller medicinska skäl för en resa till anhörig e d i rehabiliterande syfte.

Undantag kan göras för *barnfamiljer som haft långvarigt försörjningsstöd* och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån *barnets behov* av miljöombyte och extra stödinsats. Bedömning av barnets behov ska göras av socialsekreterare som har god kännedom om familjen.

Bistånd beviljas till skälig kostnad för hyra av stuga, resa till släkting e d. Kostnaden ska vara rimlig i förhållande till vad barnfamiljer med låga inkomster i allmänhet har råd till. Bistånd kan beviljas för barns *skolresor*, *lägerverksamhet* eller *kolonivistelse* utan att det finns särskilda sociala skäl. Rimligheten i biståndsnivån ska prövas i varje enskilt fall.

Återföreningsresor

Bistånd till denna typ av resor beviljas inte utan synnerliga skäl. Det gäller både för resor som den i Sverige bosatte gör för att leta efter anhöriga i utlandet och för anhörigas resor till Sverige.

Återvandringsresor

Utländska medborgare som kommit till Sverige som flyktingar kan söka återvandringsbidrag hos Migrationsverket. Bidraget ges dels i form av reskostnad, dels som en allmän schablon per person. I de fall en person fått statligt återvandringsbidrag ska kommunen inte ge bistånd. När det gäller personer som fått uppehållstillstånd i Sverige p g a anknytning ska ansökan om bistånd för återflyttning till hemlandet prövas av kommunen men prövas mycket restriktivt. Bistånd beviljas endast om det finns synnerliga medicinska eller sociala skäl. Om bistånd ges ska det avse reskostnaden och 1 – 2 månaders uppehälle efter flyttningen. Ibland önskar en person rekognosera i hemlandet innan eventuell återvandring. Inte heller i dessa fall ska kommunen gå in med ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen till reskostnad annat än i undantagsfall.

SKULDER

Bistånd till skulder som exempelvis böter, skatteskulder, skadestånd, avbetalning på studielån eller banklån, underhållsstöd, kontokortsskulder, privata skulder etc. beviljas inte. Undantag ska endast göras om lån tagits för att undanröja en akut situation och där den sökande annars skulle beviljats bistånd enligt socialtjänstlagen. Om sökanden p g a skulder har dålig kontroll över sin ekonomi ska han eller hon erbjudas hjälp av budget- eller skuldrådgivare.

Hyresskuld

Om det är enda sättet att uppnå skälig levnadsnivå kan undantag göras för hyresskuld i följande fall:

- Skuld som uppstått under tid då sökanden ej haft egna inkomster som räckt till hyra. Om ansökan gjorts hade han eller hon haft rätt till bistånd
- Då de sociala konsekvenserna för barnen i en familj skulle bli för stora vid eventuell avhysning
- För gamla och sjuka där alternativt boende inte går att ordna
- Om eventuell avhysning riskerar att medföra social utslagning och / eller försämrad möjlighet till egen försörjning

Vid upprepade hyresskulder ska ännu mer restriktiv bedömning göras. För att undvika upprepning ska hushåll som beviljats bistånd till hyresskuld så långt det är möjligt följas upp. *Innevarande månads hyra* bör inte beaktas som en hyresskuld även om den förfallit till betalning utan bör räknas som sådan boendekostnad som omfattas av försörjningsstödet enligt socialtjänstlagen.

Skuld för el

Elskuld som uppkommit under tid då den sökande varit socialbidragsberättigad men ej sökt ekonomiskt bistånd regleras i första hand genom att normunderskott för den förflutna tiden beviljas. Observera att endast kapitalbeloppet räknas som godtagbar kostnad.

Visar utredning enligt ovan att konsekvenserna för den enskilde blir orimliga om bistånd till elskulden inte beviljas kan bistånd beviljas. I sådant fall beviljas bistånd till hela skulden, inklusive finansiella avgifter. Beslut fattas enligt 4 kap. 2 § Socialtjänstlagen. Medger familjens ekonomi att det beviljade biståndet till skulden återbetalas skall beslut fattas om återbetalning.

Depositionsavgift elektricitet

Det ska anges på beställningen av abonnemanget vem som betalt depositionsavgiften och vart den ska återbetalas. Om ny skuld uppkommer under tid som depositionen gäller, tar eldistributören ur depositionsavgiften för reglering av skuld. Det är därför viktigt att löpande följa dessa hushålls betalningar av elräkningarna.

Skuld för telefon

Undantag kan också göras för bistånd till skuld för telefon i de fall där avstängning medför alltför stora sociala konsekvenser för hushållet. Se även avsnitt om Telefonabonnemang.

Depositionsavgift telefon (vid trygghetslarm)

För hushåll som ska beviljas ekonomiskt bistånd till telefonabonnemang enligt ovan kan det bli nödvändigt att också bevilja bistånd till gammal skuld och till depositionsavgift. Telia kräver depositionsavgift av personer som har betalningsanmärkning för någon typ av skuld och som inte kan ordna borgen. Kan den sökande inte inom rimlig tid reglera eventuell skuld och betala depositionsavgiften kan bistånd även beviljas till dessa.

Depositionsavgiften betalas direkt till telefonbolaget av socialnämnden. Det ska anges på beställningen av abonnemanget vem som betalt depositionsavgiften och vart den ska återbetalas.

Om ny skuld uppkommer under tid som depositionen gäller tar Telia ur depositionsavgiften för reglering av skulden. Det är därför viktigt att löpande följa dessa hushålls betalningar av telefonräkningarna.

Skatteskuld

Skuld till skatteverket kan betraktas som godtagbar kostnad vid beräkning av försörjningsstöd, om den enskilde under både inkomst- och taxeringsår uppburit försörjningsstöd, utan att någon gång under perioden varit självförsörjande och därigenom själv kunnat betala skulden. Då skulden förfaller till betalning görs en bedömning av den enskildes möjligheter att bli självförsörjande under resterande del av taxeringsåret.

Skuld för avgift för förskoleverksamhet

Skuld för avgift för förskoleverksamhet behandlas normalt på samma sätt som hyresskuld och skuld för el, se s. 28. Den sökande bör ha möjlighet att göra upp en avbetalningsplan. Har barnet av sociala skäl behov av platsen får den enligt skollagen inte sägas upp.

Skuld för avgift till A-kassa

Under förutsättning att den enskilde har förutsättningar att bli självförsörjande kan skuld till A-kassa beviljas.

Att tänka på:

- vid hyresskuld och el-skuld, be den enskilde undersöka möjligheterna till en avbetalningsplan.

SPÄDBARNsutrustning

Den som är berättigad till försörjningsstöd eller har inkomster i nivå med normen kan beviljas bistånd till del av eller full grundutrustning för spädbarn. Biståndet prövas utifrån det *faktiska behovet och sökandens egna möjligheter* att skaffa nödvändig utrustning.

Bistånd till hel spädbarnsutrustning för första barnet beviljas med maximalt 10% av basbeloppet och innefattar en grunduppsättning kläder, säng med sängutrustning och begagnad barnvagn etc. Kostnaden för barnvagn beräknas utgöra ca 30% och kostnad för säng med utrustning ca 10%. Om det finns behov av spädbarnsutrustning till efterföljande syskon så blir beloppet lägre.

Bistånd till begagnad sittvagn kan beviljas om behovet inte kan tillgodoses genom försäljning av befintlig barnvagn.

STUDERANDE

Ungdomar under 21 år som studerar på gymnasium

Föräldrarna har försörjningsplikt enligt föräldrabalken för ungdomar mellan 18 och 21 år som går på ungdomsgymnasium. I de fall föräldrarna har försörjningsplikt ska ungdomen räknas in som barn i hushållet om det inte finns särskilda skäl för att ungdomen ska ha bistånd som eget hushåll. Sådana skäl kan vara att föräldrarna inte har möjlighet att ta sitt ansvar och den unge behöver samhällets stöd eller att den unge flyttat till eget boende i samråd med socialtjänsten.

Vuxenstuderande

För vuxenstuderande är huvudregeln att de ska försörja sig genom de statliga studiestödsformer som finns. En individuell behovsprövning kan dock ske och undantag kan t ex göras i följande fall:

- Studierna ingår i en arbetsplan som arbetsförmedlingen och socialtjänsten gemensamt gjort
- Om studierna är en förutsättning för att den arbetslöse i framtiden ska bli självförsörjande
- Studierna ingår i en rehabilitering
- Studierna utgör påbyggnad till SFI eller introduktionskurs för invandrare.
- Vid mycket långvarig arbetslöshet
- För de som saknar grundskolekompetens. Intyg måste uppvisas.

Att tänka på:

- Bidragsdelen av studiemedel etc. skall alltid sökas.

Studier på högskolenivå

Försörjningsstöd beviljas inte under pågående studier. Undantag kan göras för en akut nödsituation då reducerat försörjningsstöd kan beviljas. Har den studerande familj och det trots försörjningsproblemet är olämpligt att avbryta studierna under pågående termin kan försörjningsstöd beviljas som komplettering till studiemedel.

Kurslitteratur

Om ekonomiskt stöd ges av socialtjänsten för studier ska även rimlig kostnad för böcker och annat studiematerial ingå i biståndet. Möjligheten att inköpa begagnade läromedel ska undersökas och utgångspunkten ska vara vad studerande i allmänhet har möjlighet att bekosta.

Bistånd till studerande under studieuppehåll

Enligt 4 kap. 4 §, första stycket i socialtjänstlagen får socialnämnden begära att studerande som under studieuppehåll behöver försörjningsstöd ska delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Samråd ska ske med länsarbetsnämnden. För att ha rätt till försörjningsstöd ska studerande kunna visa att de i god tid sökt feriearbete då inkomstbortfallet är en förutsebar situation.

Studiemedlen ska täcka levnadsomkostnaderna under terminerna t o m den dag terminen slutar enligt studiemedelsbeslutet. Först därefter inträder rätt till försörjningsstöd. Högskolestuderande har inget uppehåll mellan hösttermin och vårtermin och ska därför inte beviljas försörjningsstöd för studieuppehåll då. För övriga studerande kan försörjningsstöd beviljas för studieuppehåll över jul och nyår.

Den som väntar inkomst av arbete eller arbetslöshetsersättning kan i vissa fall beviljas försörjningsstöd mot återbetalning enligt 9 kap. 2 § socialtjänstlagen om detta bedöms vara adekvat, individuell bedömning måste alltid ske.

TANDVÅRDSKOSTNADER

Nödvändig tandvård

Ekonomiskt bistånd prövas i varje enskilt fall.

Som nödvändig tandvård räknas:

- åtgärder för att avhjälpa/lindra värk
- förebyggande tandvård, främst hjälp till självhjälp
- avlägsnande av tandsten
- hygienistbehandling
- revisionstandvård/uppehållande tandvård
- årliga kontroller och tandvård för att avhjälpa infektioner
- åtgärder för att undanröja betydande sociala svårigheter, t ex ersättning av förlorade tänder som lett till utseendemässigt handikapp
- ersättning av tandförluster i framtandsområdet
- åtgärder för att uppnå godtagbar tuggförmåga

Icke godkända behandlingar:

- estetisk tandvård
- utbyte av fyllningar / kronor
- blekning av tänder
- porslins- och guldinläggsterapi
- kron- eller broterapi bakom hörntänder, ev första praemolaren
- attachmentförankrade delproteser
- konuskonstruktioner
- implantatbehandling

Bistånd till nödvändig tandvård kan beviljas personer som *under lång tid* (minst ett år) haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen och som inte inom rimlig tid förväntas öka sina inkomster. Kostnaden för tandläkarens undersökning i samband med kostnadsförslaget ska inkluderas i biståndet men inte kostnad för uteblivande från besök. Omfattningen av tandvården och kostnaden ska jämföras med vad människor med låga inkomster har råd att kosta på sig. Tandvården ska utföras av tandläkare som är uppförd på försäkringskassans förteckning. För vård utförd av dessa gäller tandvårdstaxan.

Med vård i syfte att förhindra väsentligt försämrad tandstatus kan avses t ex förebyggande behandling för att hejda begynnande tandlossning. Med vård som ger möjlighet att fungera socialt menas t ex tändernas betydelse för den sökandes möjligheter att söka jobb och bli självförsörjande.

Förutom tidigare nämnda kriterier ska följande beaktas vid ansökan om bistånd till tandvård:

- Kostnadsförslag ska infordras och innefatta kopia på eventuellt beslut på förhandsprövning av försäkringskassa

- En individuell bedömning ska göra av den enskildes förmåga att sköta sin tandhygien. Det är däremot inte acceptabelt att enbart göra bedömningen utifrån ålder eller utifrån att den enskilde är missbrukare i början av sin rehabilitering

Sökande som har egen inkomst över skälig levnadsnivå men ändå söker bistånd till tandvårdskostnad kan beviljas bistånd för nödvändig tandvård i vissa fall. Om det inte är oskäligt ska bistånd beviljas till den del av kostnaden som överstiger vad han eller hon själv kan betala med sitt normöverskott under sex månader. Avgift för narkos eller annan motsvarande smärtlindring kan ingå i tandvårdskostnaden om behovet är styrkt med läkarintyg och förhandsprövat av försäkringskassa. Den enskilde skall undersöka möjligheten att erhålla tandvård mot avbetalning.

Akut tandvård

Med akut tandvård avses lindrande behandling vid värk, infektiösa tillstånd och traumaskador. Exempel på behandling kan vara tandutdragning, akut rotbehandling, temporära fyllningar, enstaka fyllningar för att undanröja värk samt proteser. Detta är behandling som oftast måste utföras omedelbart. Den får utföras utan kostnadsförslag i de fall sådant inte kan inväntas. Det ska av tandvårdsräkning eller genom kontakt med behandlande tandläkare framgå att tandvården var akut.

Att tänka på:

Ungdomar har fri tandvård till och med det år de fyller nitton år.

Kriminalvård

Alla intagna har rätt till akut tandvård, men för att få grundläggande tandvård krävs att man verkställer två år eller mer i fängelse. I svensk kriminalvård gäller den så kallade normaliseringsprincipen – samma villkor som gäller för människor ute i samhället ska så långt som möjligt också gälla de intagna i fängelserna. Det finns inget som hindrar att dömda till kortare fängelsestraff bekostar den grundläggande tandvården med egna medel eller att de får hjälp utifrån med att bekosta den.

TEKNISKA HJÄLPMEDEL

Bistånd beviljas efter sedvanlig ekonomisk prövning till egenavgiften för läkarföreskrivna hjälpmedel som t ex hörapparat, batterier etc., om behovet inte kan tillgodoses via Västra Götalandsregionen eller försäkringskassa.

TELEFON

Mobiltelefon med kontantkort, kan jämföras med och utgöra ett mycket bra alternativ till fast installation. Följande skäl till behov av telefon kan godtas:

- Hushållet består av ensamstående förälder med minderåriga barn.
- Behovet av försörjningsstöd är långvarigt (mer än ett år) eller de egna inkomsterna ligger varaktigt på samma nivå som försörjningsstödet. Undantag från tidsgränsen ska göras om behovet är akut.
- Det finns p g a hälsoskäl behov av att akut ta kontakt med sjukhus eller anhöriga. Behovet ska styrkas med läkarintyg.
- Risk för allvarlig social isolering.

Alla löpande kostnader för telefon ingår i riksnormen.

Telefonabonnemang

Bistånd till öppning av nytt telefonabonnemang kan beviljas hushåll med synnerliga skäl för behov av fast telefon, exempelvis att personlarm skall installeras.

Se vidare under rubriken ”Skulder”.

TV & BOX

TV kan efter individuell bedömning, beviljas till sökanden med långvarigt behov av försörjningsstöd, med belopp som motsvarar priset av en ny 20” TV. Syftet med att inhandla en ny TV är att man ska få garantitid 2 år. Se vidare under rubriken ”Hemutrustning”.

Hembesök ska göras vid ansökan om TV.

TV-licens

Ingår i riksnormen.

TV-reparation

Reparationskostnad av radio och tv kan ske med ett högsta belopp av 3 % av basbeloppet. Reparationskostnaden bör dock ställas mot kostnaden för nyinköp.

TVÄTTMASKIN

Bistånd till inköp av tvättmaskin kan beviljas i följande fall:

- Medicinska skäl till att tvätta mycket mer än normalt. Behovet ska styrkas med läkarintyg.
- Fysiskt eller psykiskt handikapp som gör det omöjligt att använda fastighetens tvättstuga.
- Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt t ex hjälp i hemmet.

Om behovet av tvättmaskin uppstått p g a att fastigheten saknar tvättstuga ska sökanden i första hand hänvisas till värden, hyresgästföreningen eller hyresnämnden.

UMGÄNGESKOSTNADER

Umgängeskostnader utgör försörjningsstöd för barn som tillfälligt är medlemmar i hushållet. Det reducerade försörjningsstödet omfattar personliga kostnader.

Försörjningsstöd i form av ersättning för umgängeskostnader kan beviljas för maximalt sex dygn per månad. Eventuell kostnad för umgängesdagar utöver detta överenskommes mellan föräldrarna utan socialtjänstens inblandning.

Rätten till umgänge ska kontrolleras och framgå av dom, avtal eller intyg från boendeföräldern.

När barnet bor växelvis hos båda föräldrarna ska normala inkomster och utgifter som rör barnet delas lika mellan föräldrarna och halv månadsnorm för barnet räknas in i den biståndssökande föräldrarnas norm.

Umgängesresor

Behovsprövningen ska innefatta:

- Barnets behov av umgänge
- Båda föräldrarnas ekonomiska förutsättningar

- Skäligheten av kostnaden för resan

Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Den förälder som barnet bor hos ska ta del av kostnaderna efter ekonomisk förmåga och vad som är skäligt i förhållande till bådass ekonomi. Den förälder som skall utöva umgänge har dock huvudansvaret för kostnaderna.

Om föräldrarna tillsammans inte har råd eller inte kunnat komma överens om hur resekostnaderna ska betalas, kan bistånd till kostnad för umgängesresa beviljas.

Reskostnaderna ska jämföras med vad en låginkomsttagare har råd att bekosta, dock max två resor per månad. Bistånd till utlandsresor beviljas inte utan synnerliga skäl.

UNDERHÅLLSSKYLDIGHET GENTEMOT BARN

Underhållsskyldighet gentemot barn betraktas som skuld och är ej grund för erhållande av ekonomiskt bistånd.

UTLÄNDSKA MEDBORGARE

En utländsk medborgare får inte uppehålla sig i Sverige mer än tre månader från inresan utan att ha uppehållstillstånd. I de fall sökande vistas i landet mer än tre månader utan uppehållstillstånd har kommunen underrättelseskyldighet till polisen enligt utlänningsförordningen 6 kap. 1 och 2 §§.

Utländska medborgare med viseringsplikt ska ha uppehållstillstånd eller visum redan vid inresa.

EU-medborgare

Inom EU råder fri rörlighet för personer (arbetskraft). Den fria rörligheten innebär att *EU-medborgare* har rätt att komma hit, vistas och söka arbete här *under förutsättning att de försörjer sig på egen hand*. Rätten att vistas här innebär ingen automatisk rätt till hjälp med försörjningen och ekonomiskt bistånd till denna persongrupp ska i princip inte beviljas. Detta gäller både EU-medborgare utan uppehållstillstånd och de som fått tidsbegränsade uppehållstillstånd p g a arbete, utbildning eller att de är pensionärer.

Den som inte klarar sin försörjning ska hänvisas till att återvända till hemlandet. I fall medel till hemresa saknas ska den sökande i första hand hänvisas till hemlandets ambassad eller konsulat. I en akut nödsituation där alla andra möjligheter är uttömda har kommunen skyldighet att pröva biståndsbeslutet. Dessa personer får inte hänvisas till Migrationsverket eller polisen då staten endast bekostar hemresa för personer som fått beslut om utvisning och dessa personer vistas inte olagligen i landet.

För personer med rätt till arbetslöshetsersättning enligt hemlandets regler finns möjlighet att under tre månader ta med sig denna ersättning till det land där man tillfälligt vistas.

Utan uppehållstillstånd

Utländska medborgare som *tillfälligt vistas* i Sverige, t ex turister, affärsresande och säsongarbetare ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip föreligger rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Asylsökande ska alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar bistånd i form av dagersättning enligt LMA (lag om mottagande av asylsökande m fl). Detta gäller oavsett om den asylsökande vistas på förläggning eller hos släkting i kommunen.

Övriga som sökt uppehållstillstånd i Sverige och omfattas av 1 § punkt 3 i LMA, dvs ”har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgetts rätt att vistas här medan ansökan prövas” ska beviljas dagersättning enligt LMA som utbetalas av kommunen. Detta gäller även personer som tidigare haft uppehållstillstånd som upphört att gälla och som sökt nytt uppehållstillstånd. I de senare fallen kan det även bli aktuellt att bevilja hyra e d.

Undantag från ovanstående ska göras för barn under 18 år som bor hos vårdnadshavare med uppehållstillstånd. Dessa ska ges bistånd enligt socialtjänstlagen.

Allt bistånd som ges enligt LMA ska återsökas från staten.

Med uppehållstillstånd

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige vilka vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländska medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska kunna uppvisa följande:

- Beslut om uppehålls- och arbetstillstånd
- Om tidigare tillstånd gått ut, bevis på inlämnad ansökan om förnyat uppehålls- och arbetstillstånd.

Utländska medborgare med *uppehållstillstånd för besök* ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet. För utländsk medborgare utan viseringsplikt krävs denna typ av uppehållstillstånd efter tre månaders vistelse i Sverige. Utländska medborgare med viseringsplikt ska ha denna typ av uppehållstillstånd redan vid inresan.

Utländska studenter ska inte beviljas ekonomiskt bistånd annat än i undantagsfall, t ex en akut nödsituation. Uppehållstillståndet har beviljats under förutsättning att försörjningen är tryggad under vistelsen i landet.

VÄRNPLIKTIGA

Huvudprincipen är att ekonomiskt bistånd inte kan beviljas till värnpliktig och dennes familj då behovet ska tillgodoses genom de bidrag som utgår enligt familjebidragsförordningen. Detta bidrag söks genom försäkringskassan.

Att tänka på:

Då värnplikten avslutas erhåller den värnpliktige ofta ett så kallat ”muckbidrag”.

ÄLDREOMSORG OCH HANDIKAPPOMSORGSavgift

Avgift för hjälp i hemmet ska räknas in i månadsbehovet för hushåll som söker äldreomsorg och handikappomsorgsavgift. Undersök möjligheten att jämka avgiften.

ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Alla realiserbara tillgångar ska användas för den enskildes försörjning innan han eller hon har rätt till bistånd. Med realiserbara tillgångar menas bankmedel, aktier eller andra värdepapper, bil, båt, fastighet, dyrbara konst- eller samlarföremål, etc. Eventuella tillgångar framgår av slutskattsedel eller hemförsäkringsbrev.

Fritidshus

Ekonomiskt bistånd till personer som äger fastighet bör i princip inte beviljas annat än i akuta situationer eller under den tid som behövs för att sälja fastigheten, dock högst tre månader. Om det finns särskilda skäl, fel säsong, tvist i samband med försäljning etc, kan rådrum för försäljning förlängas. Eventuellt kan bistånd ges med villkor om återbetalning. Även del i fritidshus ska räknas som realiserbar tillgång såvida det inte finns ett skrivet förbehåll som förhindrar försäljning.

Bankmedel, aktier, obligationer

Huvudprincipen är att ekonomiskt bistånd inte ska beviljas sökande som har tillgångar i form av kontanta medel eller värdepapper. Undantag ska göras för kompletterande försörjningsstöd till pensionärer och förtidspensionärer om de är berättigade för lång tid framåt t ex på grund av hög hyra och inte bedöms kunna flytta. Dessa kan inte förbättra sin ekonomi och på sikt bygga upp en egen reserv för oförutsedda utgifter på samma sätt som yngre personer eller personer utan bestående handikapp. Vid ansökan om försörjningsstöd får pensionärer ha en kapitaltillgång som uppgår till högst halva basbeloppet för ensamstående och hela basbeloppet för makar/sammanboende.

Bosparande

Alla former av bosparande räknas som realiserbar tillgång. Undantag från denna princip kan göras när biståndsbehovet bedöms som kortvarigt (högst 3 mån) och den sökande saknar egen bostad.

Pensionssparande

Pensionssparande räknas i princip som en tillgång. Möjligheten att ta ut pensionssparande ska alltid prövas. Om detta är omöjligt, vilket det är i många fall, ska den enskilde ges bistånd.

Barns inkomster och tillgångar

Om barn har *inkomster* i form av t ex barnpension eller inkomst av kapital (ränta, avkastning), ska de avräknas mot hela familjens skäliga levnadsnivå. Barns *tillgångar* i form av kapital, fastighet e d ska inte räknas om de står under överförmyndarens kontroll, om inte överförmyndaren ger sitt samtycke till uttag. Uttag ska i så fall göras för barnets försörjning enligt norm. Hyresdel ska inte räknas. Barn får alltid ha sparkapital upp till 15 % av basbeloppet.